

PETRSKÉ LISTY

vydává Spolek přátel Petrské čtvrti

ZPRÁVY Z PETRSKÉ ČTVRTI

BŘEZEN 2026 / XXVIII. ČÍSLO

ZDARMA

Výbuch ručních granátů v Truhlářské ulici před sto lety

FILIP KRÍŽEK / Foto: VÚA-VHA (Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv), fond Vojenský prokurátor Praha, vyšetřovací spis 562/26 (výbuch v Truhlářské ulici)

Dne 5. 3. 1926 vybuchl v Truhlářské ulici náklad vojenské munice. K neštěstí došlo několik minut po jedenácté hodině při převozu ručních granátů ze zbrojnice v Hostivicích do Karlínských kasáren, kde sídlil ženijní pluk. Oproti původně nařízenému plánu cesty se zastavili v Kasárnách Jiřího z Poděbrad (dnešní Palladium) na náměstí Republiky. Štěstím v neštěstí bylo, že se cestou vojáci zastavili na Pohořelci, kde vyložili přes 160 kusů granátů pro Hradní stráž. Jednalo se o granáty (vzor 21) z továrny Františka Janečka, které jeho podnik nejen vyráběl, ale i zkonstruoval. (Pozn. autora: zajímavé je, že tyto granáty měly i výcvikovou variantu celou z pryže a vyráběly se minimálně do konce 80. let. Mnozí čtenáři tyto černé gumové granáty znají – používaly se nejen v armádě při výcviku na

vojně, ale i ve školách při branném výcviku a ještě i dodnes při různých soutěžích.) Výbuch 396 granátů, které vezli do Karlína, nastal před domem v Truhlářské č. 12 před sídlem firmy Kříž, která obchodovala s chemickými látkami. Z toho důvodu si někteří lidé z okolí mysleli, že se jednalo o výbuch benzínu.

Na místě zemřeli vojíní Josef Hlaváček a Karel Hrubý, kteří munici převáželi. Zároveň bylo zraněno přes 70 osob. Svědci události byli zpravidla zasaženi úlomky skla z okenních tabulek. V okamžiku výbuchu se po okolí rozlétly kovové střeptiny z granátů a tlaková vlna zasáhla domy v okolí, vyloukla okenní tabulky, shodila část střešních tašek a místy strhla okapy a dráty elektrického vedení, které nad ulicí visely. V domech nejbližšie místu exploze částečně popraskaly stěny a fasáda. Koně,

kteří vůz táhli, doběhli na Petrské náměstí, kde byli odchyceni, jeden z nich musel být utracen. O týden později zemřel na následky zranění Otakar Černý, dříve ředitel úrazové pojišťovny, který se ulicí procházel s manželkou. O události informoval i zahraniční tisk a z ciziny přicházely projevy soustrasti. Oslavy narozenin „prezidenta osvoboditele“ Masaryka proběhly v omezeném měřítku, ačkoliv jindy bývaly velkou státní a společenskou událostí. Nejednalo se přitom v tuzemsku po první světové válce o nejhorší nehodu způsobenou vojenskou municí.

Na místo se seběhli policisté a hasiči, do ulice napochodovali vojáci z kasáren na náměstí. Záhy začaly přijíždět i vozy záchranné stanice, které rozvázely raněné na různé kliniky ve městě. První pomoc byla poskytována

Slovo úvodem

Vážení čtenáři, v letošním roce se nám podařilo zajistit finanční prostředky na vydání Petrských listů dříve než obvykle a můžeme se s Vámi již nyní podělit o další zajímavé historické události spojené s Petrskou čtvrtí.

Mám velkou radost, že náš spolek oslovil s nabídkou na uveřejnění článku o výbuchu munice v Truhlářské ulici pan Filip Krížek z Vojenského historického archivu, kterému tímto velmi děkujeme a této události, která se stala přesně před 100 lety, věnujeme valnou část našeho občasníku.

Následuje neméně zajímavé čtení o studentských letech Vlastimila Brodského v naší čtvrti, a to z pera spisovatelky Blanky Kovaříkové, jejíž jméno je s Petrskými listy neodmyslitelně spjato.

Milí sousedé, přeji Vám krásné jaro a poutavé čtení.

LINDA KLEČKOVÁ, předsedkyně spolku

Střed Truhlářské ulice, pohled směrem k Petřskému náměstí, vojáci odklízejí suť. Zdroj: VÚA-VHA

Truhlářská ulice, domy č. 19 a 21. Zdroj: VÚA-VHA

kův podnik. Ten ještě nějakou dobu armádě zbraně dodával, postupně se však ve druhé polovině 20. let i z dalších důvodů orientoval více na jinou než zbrojní výrobu. Později se firmě začalo dařit jako výrobci motocyklů a automobilů pod značkou JAWA. Františku Janečkovi jako podnikateli věnovala Česká televize první díl seriálu Otcové průmyslu. Výbuchu v Truhlářské ulici věnovala Česká televize také jeden díl ze seriálu Osudové okamžiky. Oba pořady obsahují filmové záběry místa exploze z Národního filmového archivu a lze je shlédnout na iVysílání České televize na internetu.

Dramatický dopad mohl mít výbuch na podobu Truhlářské

ulice, jelikož na konci 30. let již byla uliční čára změněna (jak lze dohledat na internetu v aplikaci Dvě Prahy). Jak můžeme vidět dnes na vlastní oči, v nejsilněji zasažené části ulice bylo několik domů přestavěno, nebo přímo strženo a na jejich místě dnes stojí nové domy. Nelze to přičítat pouze neštěstí z roku 1926, některé z domů byly dlouhodobě zanedbané.

Pražští zastupitelé si přáli, aby se vojenské objekty přesunuly mimo město, ale jejich záměr nemohla armáda při nejlepší vůli z finančních důvodů splnit. Kasárna Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky sloužila svému účelu až do roku 1993.

Pohled na Truhlářskou ulici směrem k Petřskému náměstí. Domy č. 16, 18 a 20 dnes vypadají zcela jinak. Zdroj: VÚA-VHA

Brodský odmaturoval i uzmál v herce v Petrské čtvrti

BLANKA KOVAŘÍKOVÁ / www.bkovarikova.cz / Foto: archiv autorky a Michala Bystrova

Brodský zcela vpravo na školní fotce z roku 1938

Jeden z našich nejnámějších herců Vlastimil Brodský (1920–2002) prožil rozhodující okamžiky v naší Petrské čtvrti, a to v době protektorátu, kdy tady studoval hned na dvou místech.

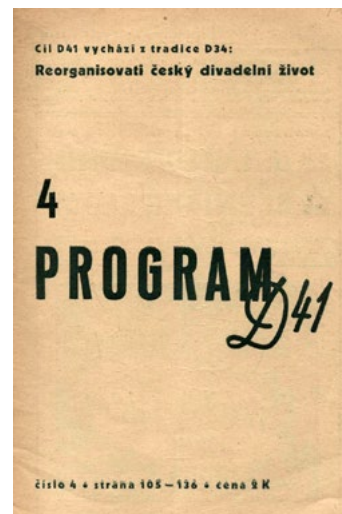
Nikdy se netajil tím, že nebyl zrovna nejlepší student. Na Československém reformním gymnasiu v Dejvicích sotva prolézal, ale o to víc ho přitahoval tanec a po vzoru svých rodičů, nadšených ochotníků, inklinoval také k divadlu. Byl však velmi nesmělý a zakřiknutý a neuměl s tím moc bojovat. Když však zjistil, že divadelník E. F. Burian zakládá na podzim 1939 elévský soubor, kde se budou mladí adeпти herectví tři roky vzdělávat prakticky i teoreticky, rozhodl se tam přihlásit. A byl vybrán stejně jako jeho kamarádka, rovněž budoucí populární herečka Stella Zázvorková. Burianovo Děčko se v té době čerstvě usídlilo v paláci

Legiobanky na Poříčí, kde je dnes Divadlo Archa+, a bylo avantgardní a velmi úspěšné. Brodský sem nastoupil ještě jako gymnazista.

V septimě měl na vysvědčení samé čtyřky až na tělocvik a sám to později zhodnotil slovy „Mé duchovno nebylo příliš na výši“. Do oktávy už přešel na Reálné gymnasium Atheneum v Biskupské ulici 12, kde dnes sídlí Základní umělecká škola. Atheneum tu fungovalo jen krátce v letech 1936–1941 (předtím zde byla obecná škola) a pro Bródu, jak mu jeho publikum dodnes říká, bylo vlastně spásou. Podařilo se mu tu totiž, byť s odřenými ušima, odmaturovat a hlavně měl to jen pár kroků do

divadla, kde dostával doslova životní lekce. V divadle zažil i vpád esesáků, kteří 12. března 1941, zrovna když zkoušeli inscenaci Věra Lukášová, přišli zatknout jejich jedinečného pedagoga E. F. Buriana a kolegyni, choreografku a tanečnici, Ninu Jirsíkovou. Ta Brodského považovala za mimořádný talent a domnívala se, že se stane špičkovým tanečníkem nebo mimem. On však nakonec spojil všechno dohromady a svým herectvím nás bavil i dojímal po mnoho dalších desetiletí.

P.S.: Další zajímavé informace naleznete v knížce Michala Bystrova – Vlastimil Brodský / Vím, že nic nevím (vydal Dobrovský s.r.o. 2025).

Divadelní program Burianova Děčka

Brodský s Janou Dítětovou v Robinsonce v divadle E. F. Buriana

Základní umělecká škola dnes, kde sídlilo krátce Atheneum

PETRSKÉ LISTY • Informační a propagační materiál Spolku přátel Petrské čtvrti • Vychází jako občasník • Místo vydání: Praha 1 28. číslo, vychází dne 20. 3. 2026 • Evidenční číslo periodického tisku přidělené Ministerstvem kultury – MK ČR E 21723 • Vydává Spolek přátel Petrské čtvrti, Biskupský dvůr 1/1154, 110 00 Praha 1, IČO: 22762353

✉ spolek@petrskactvt.cz 🌐 www.petrskactvt.cz 📱 [petrskactvt](https://www.facebook.com/petrskactvt)
Poděkování patří jednotlivým členům spolku a ostatním autorům za jejich články a příspěvky • V Petrských listech byly použity fotografie ve vlastnictví členů spolku, pokud není uvedeno jinak • Petrské listy jsou v roce 2026 vydávány s finanční podporou MČ Praha 1.

